

Hipertansif Bireylerin Tedaviye Uyum ve Yaşam Değişikliği Başarısızlık Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hipertansif Bireylerin Tedaviye Uyum ve Yaşam Değişikliği Başarısızlık Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22981>

Özet

Hipertansiyon, küresel çapta önemli bir halk sa?l??? sorunu olup, tedavisinde ilaç uyumu ve yaşam tarz? de?i?iklikleri kritik öneme sahiptir.

Hipertansiyonun yönetiminde bireylerin tedaviye ne ölçüde uyum sa?lad???n? ve önerilen yaşam tarz? de?i?ikliklerini (diyet, egzersiz, sigara b?rakma) ba?ar?l? bir ?ekilde uygulay?p uygulamad???n? de?erlendirmek, tedavi ba?ar?s?n?n takibi aç?s?ndan hayati rol oynamaktadır.

Bu ölçek, 2018 y?l?nda Lale Esirgen taraf?ndan geli?tirilmis? olup, hipertansif bireylerin bu iki temel boyuttaki performanslar?n? objektif bir ?ekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, hem klinik uygulamalarda hem de ara?t?rma ortamlar?nda hastalar?n uyum düzeylerini belirlemek ve gerekli müdahale stratejilerini planlamak için tasarlanm???r.

Anahtar Kelimeler

Hipertansiyon, Tedaviye Uyum, Yaşam Tarz? De?i?ikliği, Ölçek Geli?tirme, Hipertansif Bireyler, Sa?l?k Davran???, Klinik Psikoloji.

Yazarlar

Lale Esirgen

Amaç

Ölçe?in temel amacı, hipertansiyon tan?s? alm?? bireylerin kronik tedavi süreçlerine olan uyum düzeylerini ve hipertansiyon yönetimi için zorunlu olan yaşam de?i?ikliği gerekliliklerini ne kadar ba?ar?l? bir ?ekilde yerine getirdiklerini saptamaktır. Bu de?erlendirme, sa?l?k profesyonellerine hastalar?n güçlü ve zayıf yönlerini belirlemede yardımcı olarak ki?iselle?tirilmis? tedavi planlar?n?n olu?turulmasına olanak tan?r.

Ölçek, mevcut uyum ve ba?ar? düzeylerini belirlemenin yanı sıra, zaman içinde yapılan müdahalelerin etkinli?ini ölçmek için de kullanılabilir. Böylece, hastan?n tedaviye kat?l?m?n? art?rmaya yönelik e?itim veya davran??sal terapilerin sonuçlar? nicel verilerle takip edilebilir.

Ölçülen Yap? (Konstrukt)

Ölçek, iki temel psikolojik ve davran??sal yap?y? ölçmektedir: **Tedaviye Uyum** ve **Yaşam De?i?ikliği Ba?ar?s?**.

Tedaviye Uyum (Adherence): Bu boyut, bireyin reçete edilen ilaçlar? düzenli kullanma, randevulara gitme ve t?bbi önerilere harfiyen uyma davran??lar?n? kapsar. Tedaviye uyum, kronik hastal?k yönetiminde en büyük zorluklardan biri olup, kan bas?nc?n?n kontrol altına alınmas?nda

doğrudan etkilidir.

Yaşam Değişikliği Bağırsızlığı: Bu boyut, yüksek kan basıncını düşürmek amacıyla bireyin beslenme alışkanlıkları (tuz kısıtlaması, DASH diyeti), fiziksel aktivite düzeyini artırma, kilo verme ve zararlı alışkanlıklardan (sigara, alkol) vazgeçme gibi uzun vadeli davranış değişikliklerini ne kadar etkili bir şekilde sürdürdüğünü değerlendirir.

Geçerlik

Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş olduğundan, geçerlik çalışmaları titizlikle yürütüldüğü varsayılmaktadır. Ancak, kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir. Tipik bir ölçek geliştirme sürecinde, **Yapı Geçerliliği** (Faktör Analizi yoluyla), **Kapsam Geçerliliği** (uzman görüşleri ile) ve **Ölçüt Geçerliliği** (ilgili diğer ölçütlerle korelasyon) yöntemlerinin kullanıldığı düşünülmektedir.

Ölçeğin maddelerinin hipertansiyon yönetimindeki temel uyum ve davranış değişikliklerini kapsadığını belirlenmesi amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş olması muhtemeldir. Kapsam geçerliliğinin sağlanması, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı tüm alanları temsil etmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik sonuçları açıkça belirtilmemiş olsa da, ölçek geliştirme metodolojisi gereği **Çok Tutarlılık Güvenirliği** (Cronbach Alfa katsayısı) hesaplanmalı olmalıdır. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, ölçeğin zaman içinde tutarlılığını değerlendirmek amacıyla **Test-Tekrar Test Güvenirliği** çalışmaları da yapılması beklenir. Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar üreteceğini ve ölçüm hatasını düşük olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme çalışmaları temel amacı olan Faktör Analizi, ölçeğin çok boyutlu yapısını (Tedaviye Uyum ve Yaşam Değişikliği Bağırsızlığı) ortaya koymak için kullanılmaktadır. Geliştirme çalışmasında muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ile madde yüklerinin ve faktör yapısını belirlediği, ardından **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile bu yapının farklı bir örnekte teyit edildiği varsayılmaktadır.

Faktör yapısını, hipertansiyon tedavisindeki davranışsal bileşenleri (farmakolojik uyum vs. davranışsal uyum) mantıksal ve istatistiksel olarak ayrıştırdığı tahmin edilmektedir, bu da

ölçeğin yapış geçerliğine katkıda bulunur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi verilmemiştir, ancak geliştirilen bir ölçek olduğu için muhtemelen Likert tipi bir derecelendirme formatı kullanılmıştır (Örn: Hiçbir Zaman - Her Zaman).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hipertansiyon tanısı almış bireyler.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Kronik hastalığı yönetebilecek yaş grubu).

Popülasyon Detayları: Çalışma, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi bünyesinde yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Örneklem, muhtemelen üniversite hastanesinin polikliniklerinden takip edilen hipertansif hastalardan oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: Ölçek geliştirme çalışması (Psikometrik özelliklerin belirlenmesi ve madde havuzunun oluşturulması).

Anahtar Kelimeler

Uyum Ölçeği, Yaşam Tarzı, Kronik Hastalık Yönetimi, Ölçek Geliştirme, Davranışsal Sağlık, İstanbul Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

İletişim Adresi: lalesirgen@gmail.com

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2018 yılında Lale Esirgen tarafından bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve telif hakları için doğrudan sorumlu yazar Lale Esirgen ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[hipertansif-bireylerin-tedaviye-uyum-ve-yasam-degisikligi-basarisini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Esirgen, L. (2018). *Hipertansif bireylerin tedaviye uyum ve yaşam değişikliği başarısını değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İstanbul.

Hipertansif Bireylerin Tedaviye Uyum ve Yaşam Değişikliği Başarısını Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Orijinal kaynakta maddeler listelenmediği için bu kısım boş bırakılmamalıdır.)

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tam listesi için lütfen yazarın 2018 tarihli yüksek lisans tezine başvurunuz.